

Projekts

“Skolas kā satelīti attīstības izglītībā”

(Nr. DCI-NSA ED/20 09/202-219)

Ziemas / pavasara skola Nr.1

Attīstības/globalā izglītība globalizācijas procesu kontekstā Vērtību perspektīva

Visvaldis Valtenbergs

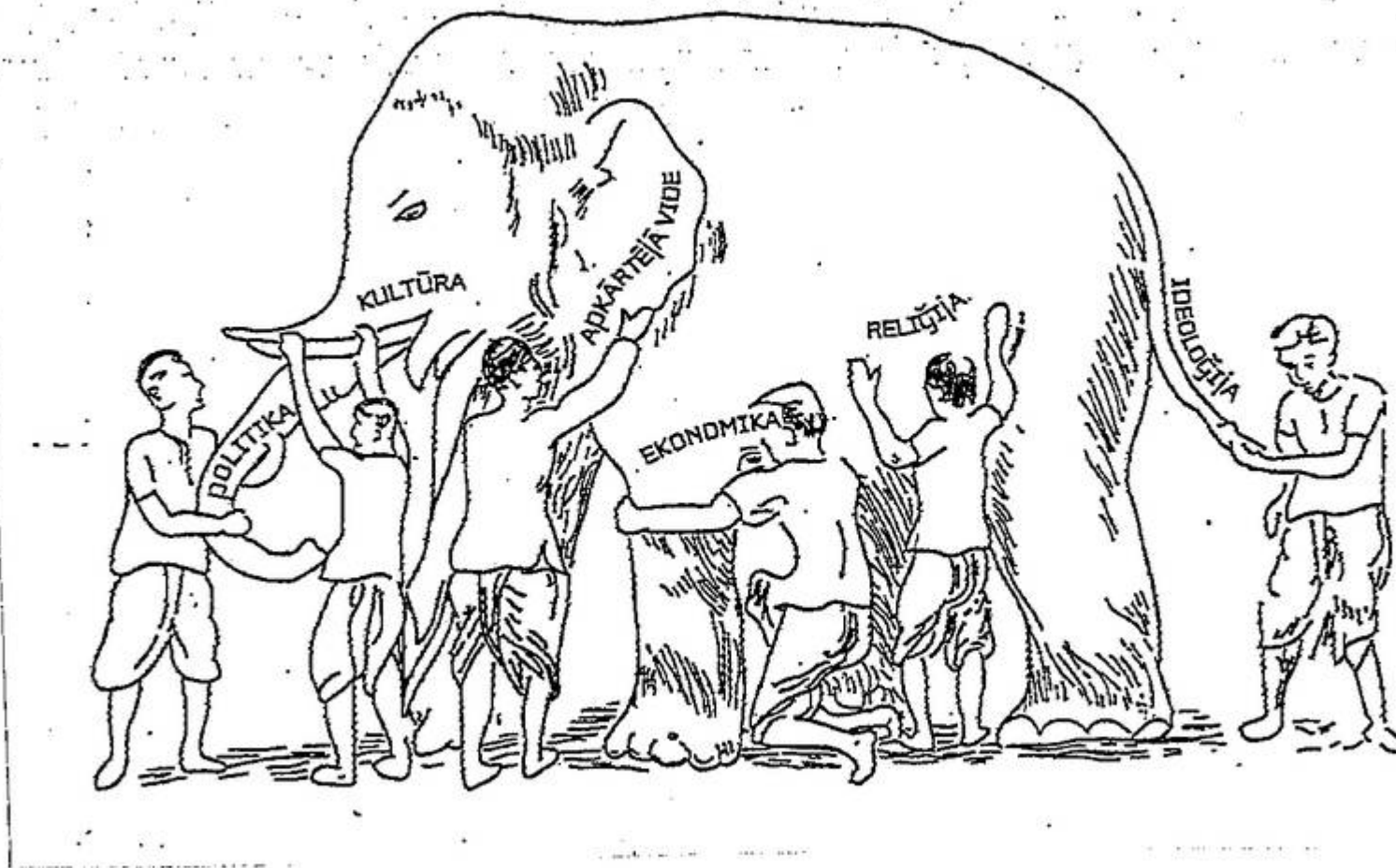
Vidzemes Augstskola

2010. gada 11. martā

Fresh Promotions

Globālā izglītība ir par ziloņiem

Avots: Stīgners, M. (2003) *Globalizācija: Ļoti saistošs ievads*

Avots: DEEEP Advocacy Toolkit

Globalizācijas zīmes

- *Process, stāvoklis, sistēma, vara, laikmets*

Globalizāciju raksturo:

- Jaunu sociālo aktivitāšu un tīklu rašanās
- Sociālo attiecību, aktivitāšu un savstarpējās atkarības strauja pieaugšana un izplešanās
- Sociālo aktivitāšu un apmaiņas procesu paātrināšanās

Tīmeklis mazās uzņēmējdarbības attīstībai

- 311,293 mikro kredīti
- Aizdoti 121 mil \$
- 674,481 aizdevēji
- Vienas personas aizdotais nauda lielums 25\$
- Vidējais kredīts vienam uzņēmējam 400\$

***Kiva* mikro kredītu portāls**

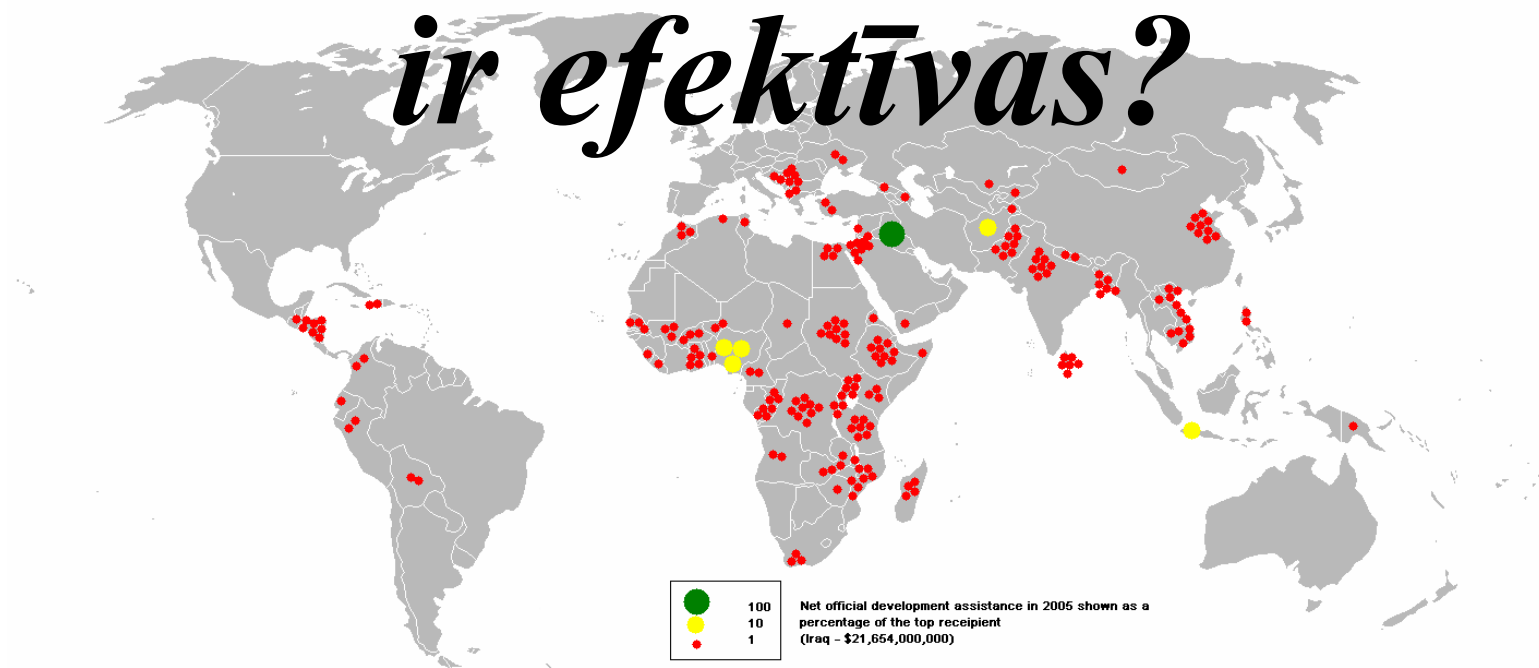
**Madžīdana Salamata
Alī, Multana Pakistāna.**
8 bērnu māte. Kopā ar
vīru gatavo paklājus.

2008. g. oficiālā
attīstības palīdzība
pasaulē bija
119.8 miljardi
ASV dolāru

T.i. aptuveni 0.30% no
OECD valstu kopīgā
nacionālā kopprodukta

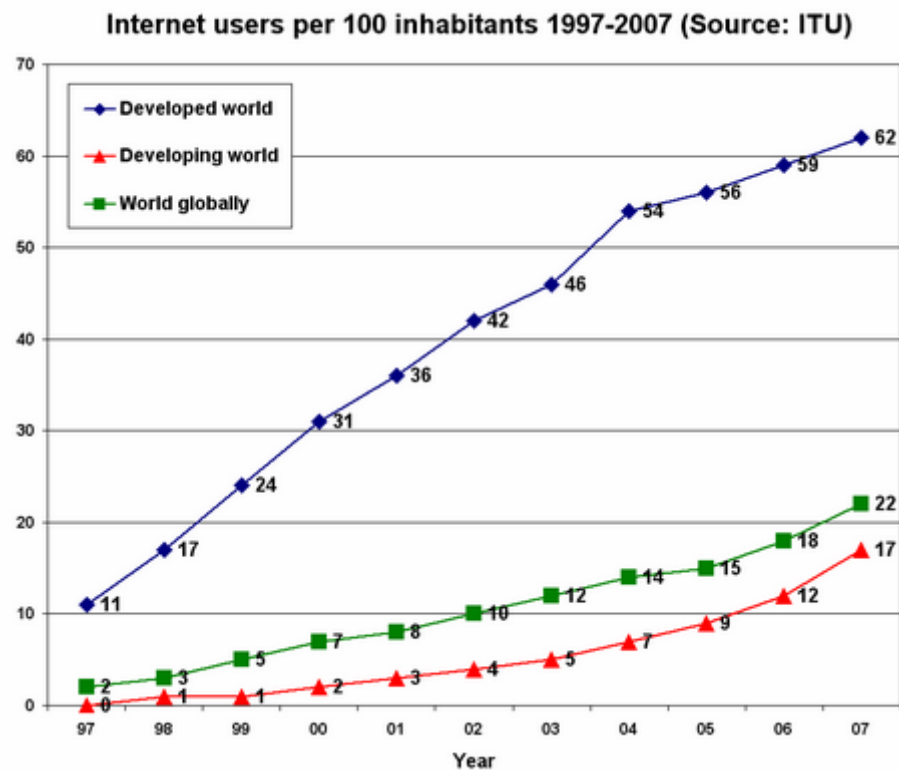
Mērķis - 0,7% no
nacionālā kopprodukta
2015. gadā

Vai attīstības politikas ir efektīvas?

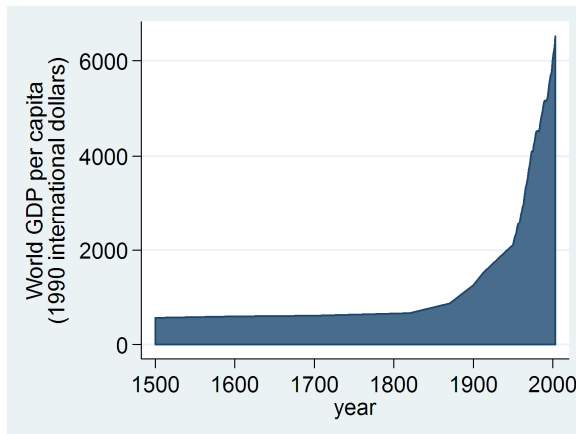

Attīstības politikas panākumi

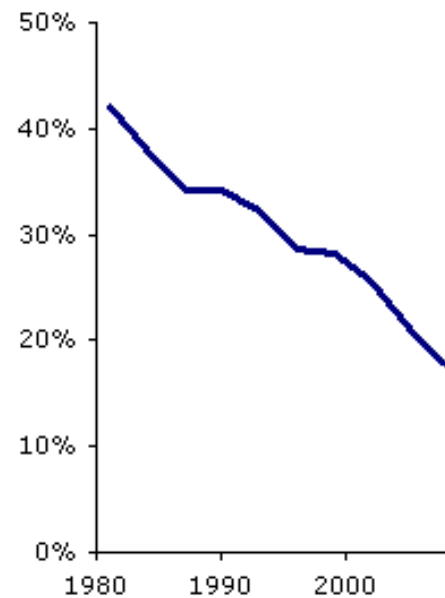
- **Interneta lietotāju skaits** 2009.g. beigās – 1,7 miljardi (1/4 pasaules iedzīvotāju)
- Interneta lietotāju skaits Latvijā 2009.g. ~1 mil (57%)
- ~50% Eiropa, ~100% Skandināvijas valstīs, ~75% Ziemeļamerika,, ~20% Āzija

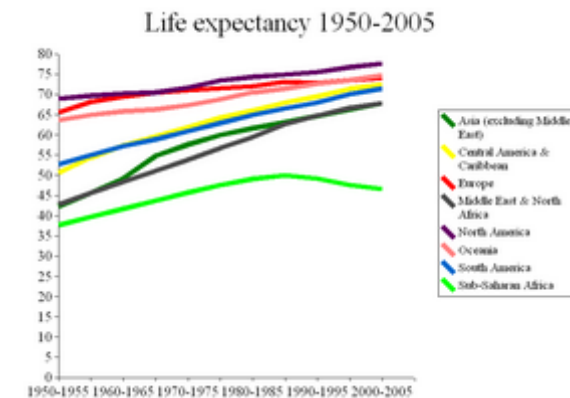
Attīstības politiku panākumi

Kopējais IKP uz iedz.

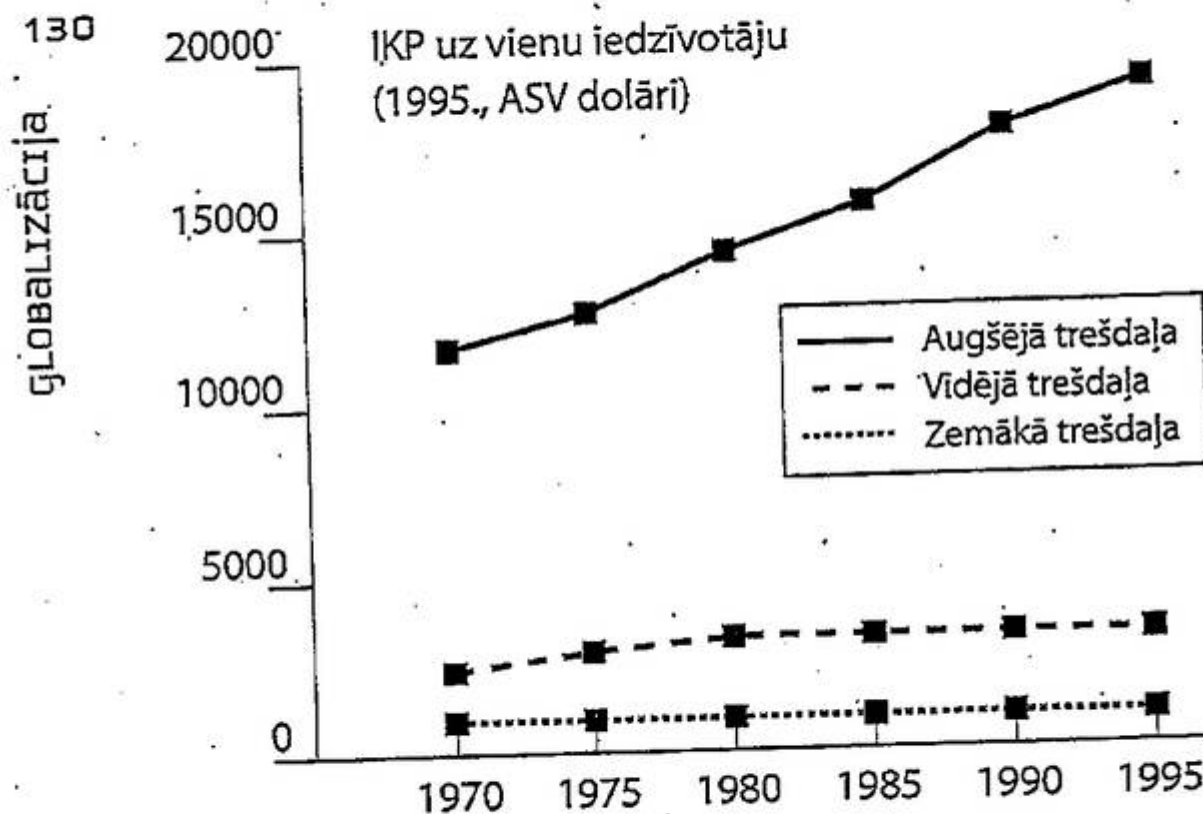

Galējās nabadzības mazināšanās pasaulē
Pasaules banka

Dzīves ilgums
Pasaules resursu institūts (2006)

Globalizācija - kam par labu?

Atšķirīgie bagāto un nabadzīgo valstu ienākumi, 1970.–1995.gads
Avots: Pasaules Banka, Ziņojums par pasaules attīstību 1999/2000

Attīstības politiku panākumi un izaicinājumi

Panākumi	Izaicinājumi
Dzīves ilguma palielināšanās	Globālā sasilšana un klimata izmaiņas
Bērnu mirstības samazināšanās	Terorisms
Lasītprasmes paplašināšanās	Korupcija
IKP pieaugums uz 1 iedz.	Ekosistēmu ilgtspēja
Konfliktu sk. mazināšanās	Bezdarbs, sociālā polarizācija
Interneta lietotāju sk. palielināšanās	Politiskās līdzdalības samazināšanās

Avots: Messner, Dirk "Development Policy towards 2030 – Europe's role" lecture in University of Latvia, Riga, 19 Oct, 2009.

Kā risināsim globālās attīstības problēmas?

- Globālā sasilšana un klimata izmaiņas
- Terorisms
- Korupcija
- Ekosistēmu ilgtspēja
- Bezdarbs, sociālā polarizācija
- Politiskās līdzdalības mazināšanās

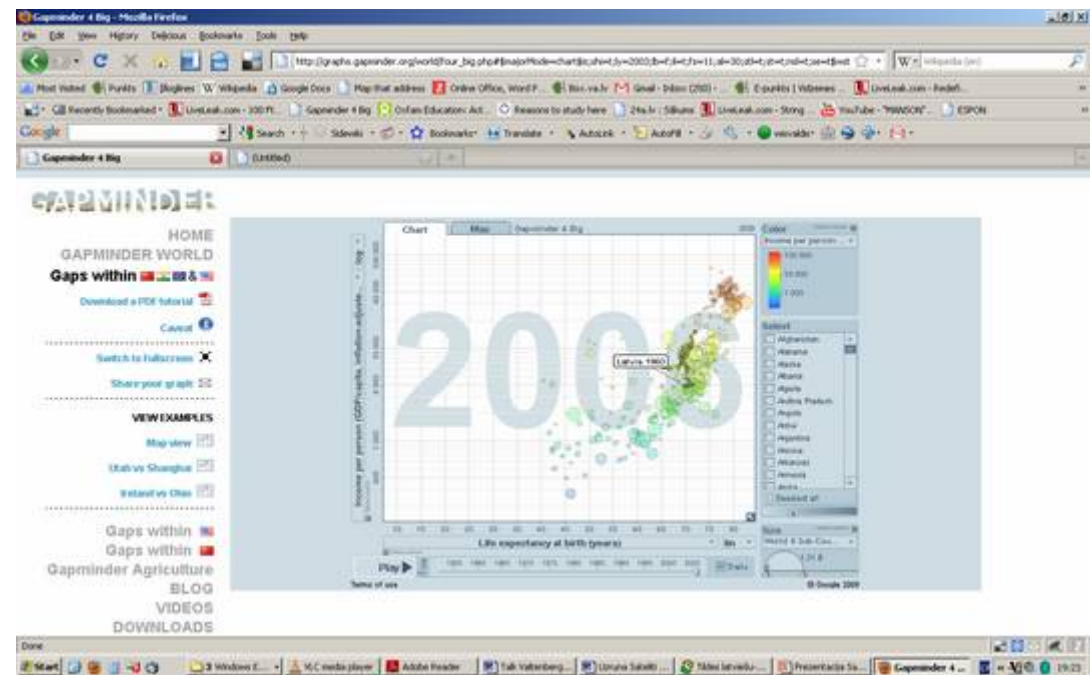
- **Problēmas, kuras nevaram atrisināt mēs vieni paši**
- **Savstarpējā saistība.** Jāņem vērā vietējo, reģionālo un globālo procesu savstarpējā saistība un prognozes nākotnē
- **Jānovērš pretrunas** starp dažādu valstu, nozaru politiku un institūciju darbu, migrācijas politiku, lauksaimniecības politiku un finanšu plūsmām
- **Efektīvāka globālo procesu pārvaldība**
- **Globālā identitāte**

Botsvānas sievietes pārļasa čilī piparus

Iedziļināsimies problēmu cēloņos

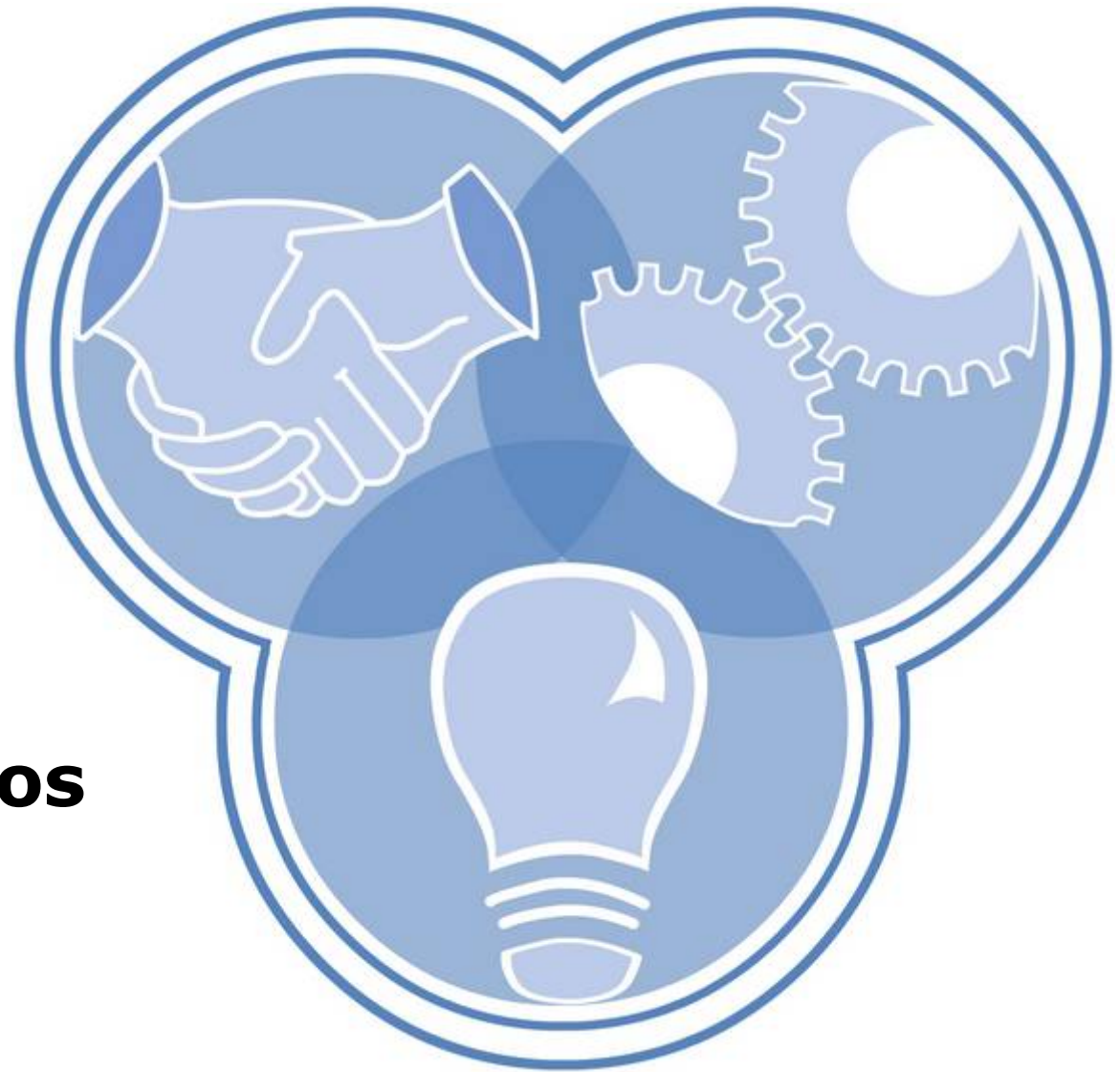
- *Gapminder* datu vizualizācijas rīks

**Novērsīsim
pretrunas**

**Rīkosimies
radoši**

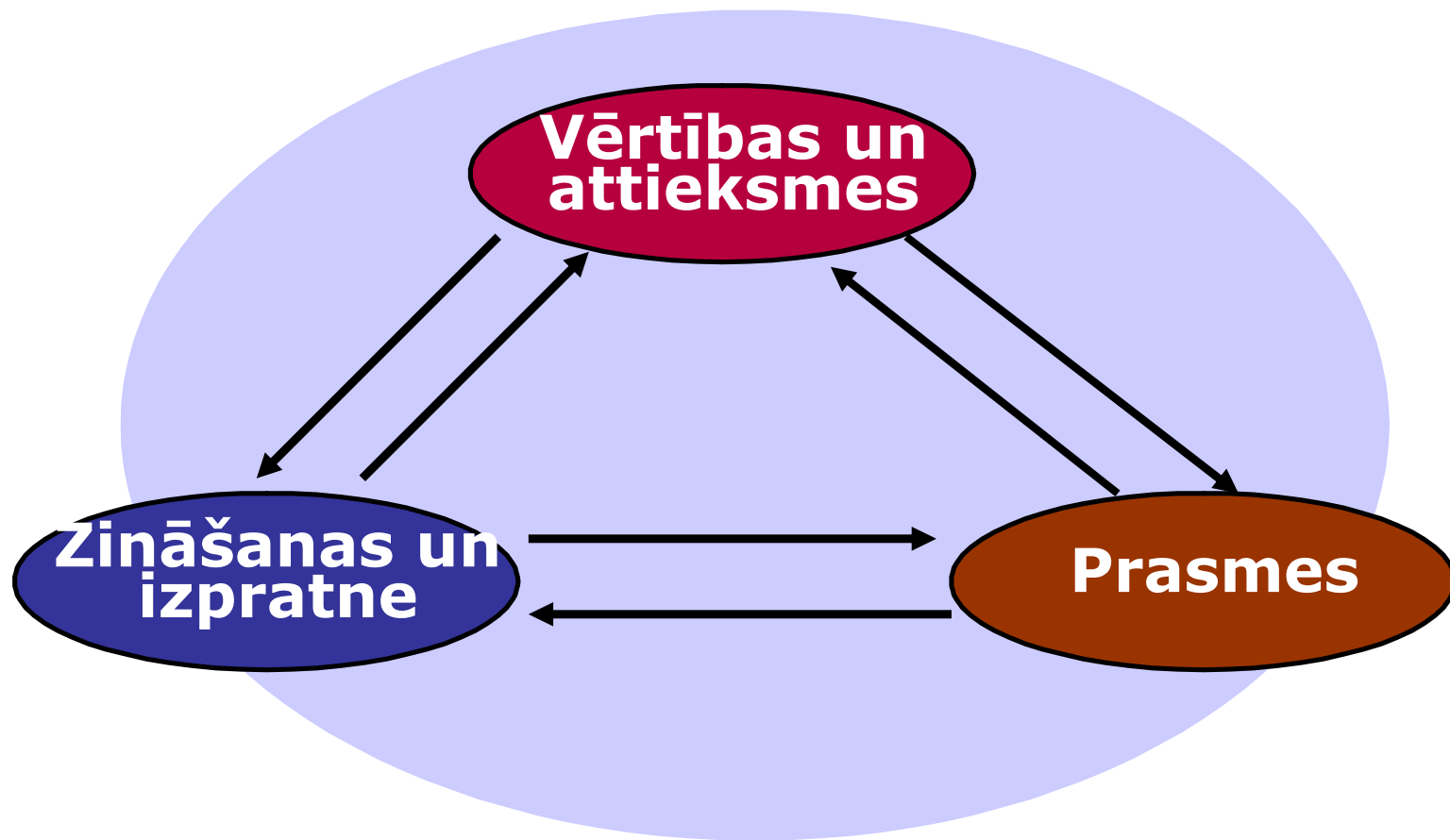
**Iedziļināsimies
problēmu cēloņos**

Ne vienmēr ir jābrauc uz Āfriku!

„Nemiet labāk katru peniju, ko bijāt domājuši dot Tanzānijai un tērējiet to Lielbritānijā, lai skaidrotu cilvēkiem nabadzības faktus un cēloņus.”

Julius Nierere, bijušais Tanzānijas prezidents

Vērtības

```
graph TD; V((Vērtības)) --- E[Empātija pret citu jūtām, un dzīvēm. Kopības sajūta ar dzīvām būtnēm. Kopīgu pamata vajadzību apjausma. Līdzjūtība.]; V --- I[Identitātes izjūta. Pašcieņa. Katra dzīva būtne ir vērtīga pati par sevi. Cieņa pret cilvēka individualitāti.]; V --- T[Ticība cilvēka rīcības jēgai. Ticība, ka katrs cilvēks var kaut ko darīt, lai uzlabotu situāciju. Vēlme iesaistīties un rīkoties.]; V --- R[Rūpes par vidi un tās ilgtspēju. Cieņa un rūpes par vidi un visu dzīvo. Vēlme padomāt par nākamajām paaudzēm un rīkoties atbildīgi.]; V --- S[Sociālā taisnīguma apziņa. Interese un rūpes par globālās attīstības problēmām, vēlme strādāt, taisnīguma labā.]; V --- C[Cieņa pret dažādību. Dažādības pieņemšana. Apziņa, ka cilvēki mēdz būt dažādi, bet savā ziņā arī līdzīgi. No dažādības var daudz ko noderīgu mācīties.];
```

Empātija pret citu jūtām, un dzīvēm. Kopības sajūta ar dzīvām būtnēm. Kopīgu pamata vajadzību apjausma. Līdzjūtība.

Identitātes izjūta. Pašcieņa
Katra dzīva būtne ir vērtīga pati par sevi. Cieņa pret cilvēka individualitāti.

Ticība cilvēka rīcības jēgai.
Ticība, ka katrs cilvēks var kaut ko darīt, lai uzlabotu situāciju. Vēlme iesaistīties un rīkoties

Rūpes par vidi un tās ilgtspēju.
Cieņa un rūpes par vidi un visu dzīvo. Vēlme padomāt par nākamajām paaudzēm un rīkoties atbildīgi.

Sociālā taisnīguma apziņa.
Interese un rūpes par globālās attīstības problēmām, vēlme strādāt, taisnīguma labā.

Cieņa pret dažādību.
Dažādības pieņemšana. Apziņa, ka cilvēki mēdz būt dažādi, bet savā ziņā arī līdzīgi. No dažādības var daudz ko noderīgu mācīties

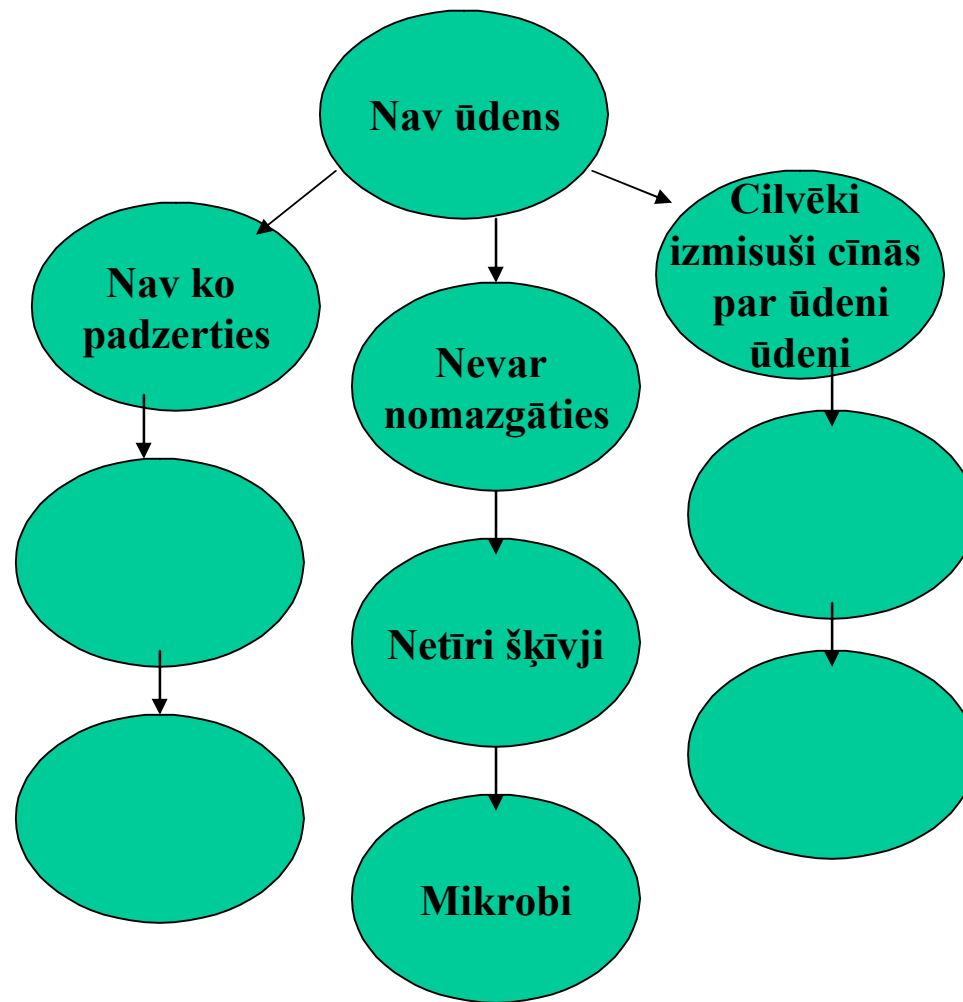
Sākt ar mazumiņu...

Stāts par diviem mūkiem

Dzimšanas dienas

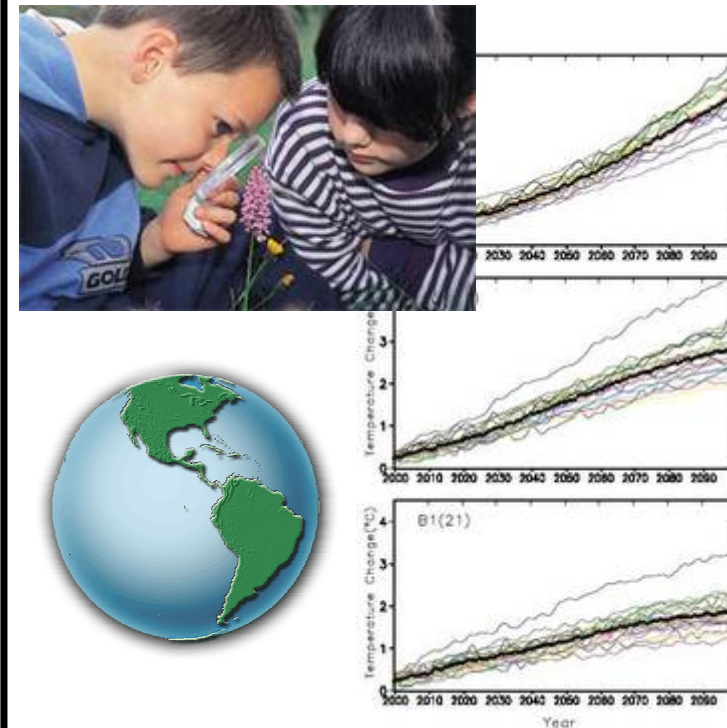
Kāpēc vajadzīga attīstības izglītība?

1. Lai izprastu **globalizāciju**
2. Lai konstruktīvi vērstos pret globālo netaisnību un **nabadzību**
3. Lai vērstos pret **aplamu, nepilnīgu un maldinošu informāciju** un stereotipiem
4. Paaugstinātu iedzīvotāju **kvalifikāciju** un prasmes
5. Stiprinātu **pilsonisko sabiedrību**
6. Nodrošinātu efektīvāku **palīdzības sniegšanu**
7. Paplašinātu iedzīvotāju **demokrātiskas izpausmes** jomu
8. Uzturētu spēkā valstu **politisko un tiesisko** apņemšanos pret nabadzīgākajām valstīm

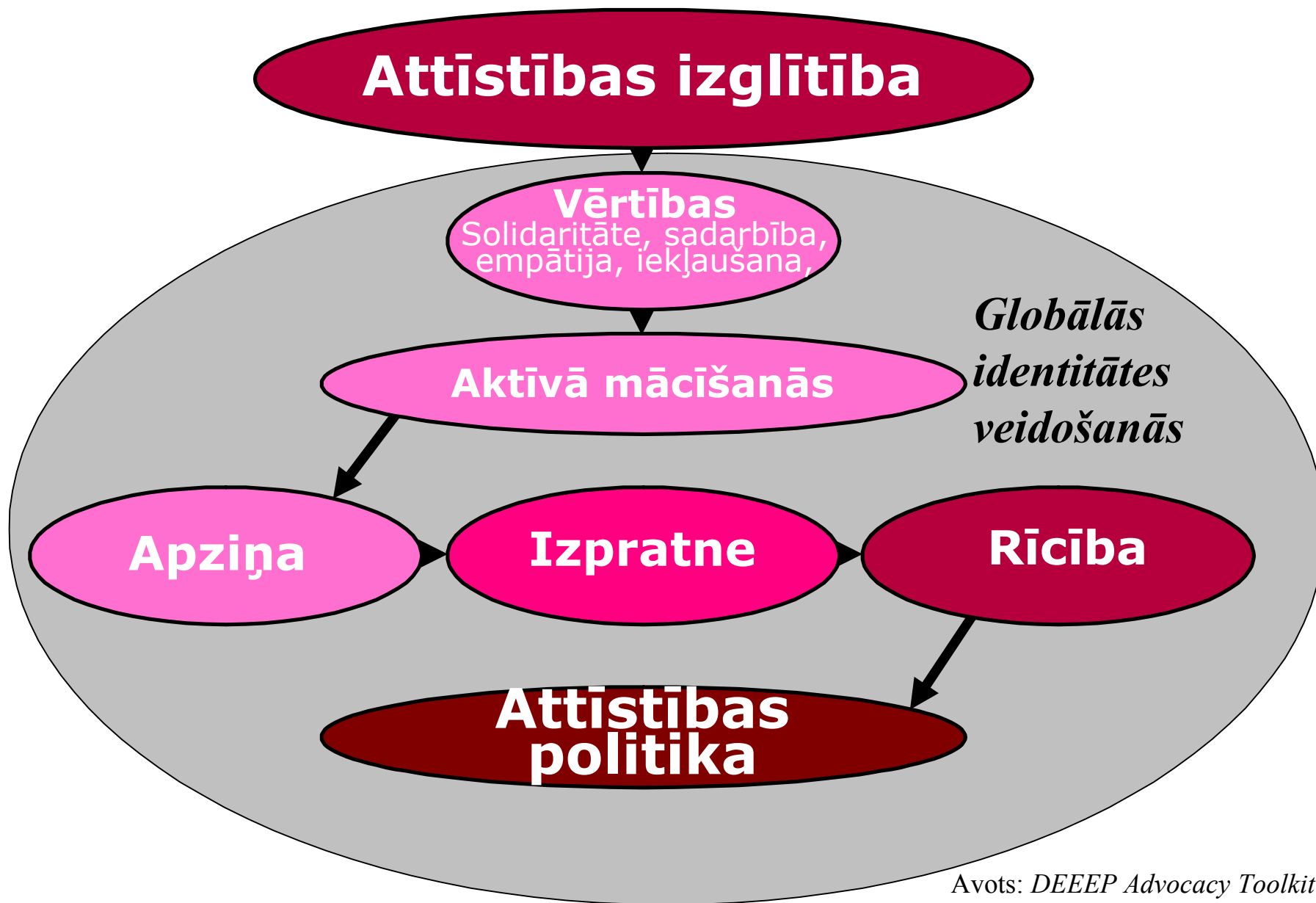
Dažādi cilvēki, dažādas mācīšanās pieejas

Īsais ceļš
Informēšana

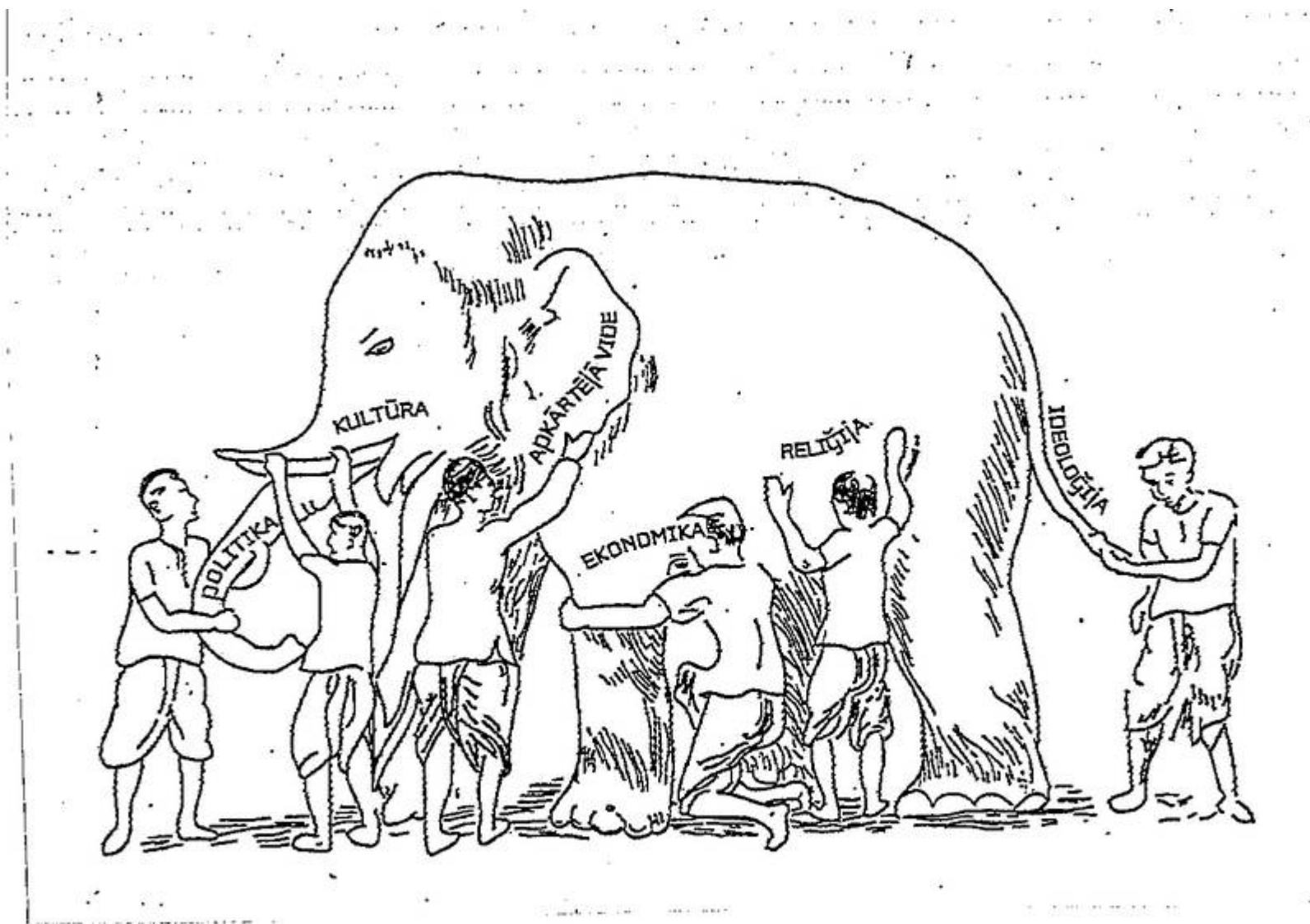

Garais ceļš
Apzināšanās – Izpratne – Rīcība –
Globālā identitāte

Ceļā uz attīstības izglītības stratēģiju

Avots: Stīgners, M. (2003) *Globalizācija: Ļoti saistošs ievads*